

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تدبر و تفسیر "کوثر" در سوره کوثر

موضوع

[جاودانگی رسول خدا (ص) با اعطای کوثر محمدی (ص) و نابودی دشمنان کینه توز حضرت (ص)]

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

تاج عالمند سادات
در مرتبه مقدمند سادات
فرمود نبی که روز محشر
یکسر همه از منند سادات

@fosselat

- ۱- متن عربی و ترجمه سوره کوثر
- ۲- فضای نزول سوره [چه شد این سوره نازل شد؟!]
- ۳- شان نزول سوره [شماتت کننده پیامبر (ص) پدر عمر عاص لعین]
- ۴- فواتح سور با "اَنَا" (ضمیر تعظیم) [فقط ۴ سوره از ۱۱۴ سوره قرآن]
- ۵- سوره توحید همانند کوثر [سخن امام فخر رازی در تفسیرش]
- ۶- جلب رضایت پیامبر اکرم (ص) ، توسط خداوند فضیلتی بزرگ
- ۷- تفسیر معنای "کوثر"
- ۸- سه پیشگویی بزرگ و هدایت سوره مومنان را
- ۹- سه مورد بی نظیر و استثنایی
- ۱۰- مقام و احترام سادات

در حقیقت ما به تو (نیکی)
فراوان عطا کردیم

پس برای پروردگارت نما
بگذار و (شتر) قربانی کن

[چرا] که فقط (دشمن) کینه
تو ز تو بریده نسل است

[ترجمه دکتر رضایی اصفهانی]

فضای نزول سوره کوثر | چه شد این سوره نازل شد؟! |

- "ابتر" لقبی که دشمنان بدخواه پیامبر (ص) با کمال بی ادبی بر او نهادند .

- مشرکان برا این باورند که فرزند پسر ، وارث پدر و ادامه دهنده راه اوست و چون او پسر ندارد ، نسلش و در نتیجه راه توحیدی ایشان ادامه نخواهد داشت .

قاسم

- فوت فرزندان پسر پیامبر (ص) و خدیجه (س) در مکه

عبدالله (طاهر)

شان نزول سوره (شعائت کننده پیامبر (ص) ، پدر عمر عاص)

۳

- فی تفسیر علی بن ابراهیم قال :

دخل رسول الله (ص) المسجد و فيه عمرو بن العاص (پدر عمر عاص عليه اللعنه) و الحكم بن ابى العاص فقال عمرو : يا اباالابتري و كان الرجل في الجاهيله اذا لم يكن له و لد سمي ابتري ، ثم قال عمرو : اني لاشنا محمدا اي ابغضه ، فانزل الله على رسول الله (ص) :

” إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ - فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ - إِنَّ شَانِئَكَ ”

ای مبعضتک عمرو بن العاص "هو الابتري" یعنی لا دین له و لانسب .

[تفسیر نور الثقلین - عروسی حویزی - ج ۵ ، ص ۶۸۵]

فواتح سور با "اِنَّا" (ضمیر) [فقط 4 مورد سوره از 114 سوره]

- ضمیر جمع درباره خدا برای چیست ؟

- ۱- اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا {۱} سوره فتح ، آیه اول
  - ۲- اِنَّا اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلَىٰ قَوْمِهِ اَنْ اَنْذِرَ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ ... {۱} سوره نوح آیه اول
  - ۳- اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ {۱} سوره قدر آیه اول
  - ۴- اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ {۱} سوره کوثر آیه اول
- این تعبیر کنایه از قدرت و عظمت و وجود فرمانبرداری در مقابل او امر است.
 عطای الهی به بهترین خلق خدا ، آن هم عطای کوثر ، به گونه ای است که باید همه
 واسطه های الهی در آن دخیل باشند .

سوره توحید همانند سوره کوثر [سخن امام فخر رازی در تفسیرش]

الفائدة المسألة الرابعة:

إن هذه السورة (سورة اخلاص) في حق الله مثل سورة الكوثر في حق الرسول
لكن الطعن في حق الرسول كان بسبب أنهم قالو:

إنه أبتّر لا وُلدَ، و هاهنا الطعن بسبب أنهم أثبتوا الله ولدا، وذلك
لأن عدم الولد في حق الإنسان عيب و وجود الولد عيب في حق
الله تعالى، فلهذا السبب قال هاهنا: قل حتى تكون ذابا عنى، و
في سورة إنا أعطيناك الكوثر أنا أقول ذلك الكلام حتى أكون أنا
ذابا عنك، و الله سبحانه و تعالى أعلم.

[تفسیر مفاتیح الغیب ، جلد ۳۲، صفحه ۳۶۶، امام فخر رازی- تفسیر الکبیر]

جلب رضایت پیامبر اکرم (ص) توسط خداوند فضیلتی بزرگ

سوال : منظور از آیه پنجم سوره ضحی چیست ؟

وَالضُّحَىٰ {1} وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ {2} مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ {3} وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ {4}
وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ {5} ضحی ۱ الی ۵

آن چه چیز با عظمتی است که خداوند بوسیله آن اشرف انبیاء را خشنود کرده است ؟

جواب : در قرآن فقط یک آیه وجود دارد که در آن مصداق "عطای" خداوند به پیامبر (ص) ذکر شده است :

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ سوره کوثر آیه یکم

اسلوب : همه آیات خطاب به پیامبر

اشتراک دو سوره ضحی و کوثر
 [رفع اندوه پیامبر (ص) در مورد زخم زبان های دشمنان]

نزول (فرودگاه) : مکه : ترتیب : ۱۱ ضحی
 ۱۵ کوثر

@fosselat

۷- تفسیر معنای "کوثر"

الف) ساختار سوره کوثر

ب) قول علامه طبرسی [اعجاز غیبی سوره]

ج) سخن امام فخر رازی مفسر اهل سنت [قرن ۶ و ۷ هـ.ق]

د) باطل بودن سخن عالم اهل سنت ز مخشری [متوفی ۵۳۸ در کشف]

تفسیر معنای "کوثر"

۷

الف ساختار سوره کوثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شکرانه اعطای الهی

عطای فراوان و جاری الهی

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ {2}

نتیجه

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ {1}

تعلیل

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ {3}

بریده نسل شدن دشمنان کینه ورز

تفسیر معنای "کوثر"

۷

ب قول علامه طبرسی [اعجاز غیبی سوره]

«...و قيل هو كثرة النسلِ وَالذَّرِيَّةُ، و قد ظهر ذلك في نسله من ولد فاطمة (س) إذ لا ينحصر عدوهم و يتصل بحمد الله - الى آخر الدهر مدهم، و هذا يطلاب ما ورد في سبب نزول السورة أن العاص بن وائل السهمي سمأه الأبتري...»

[تفسیر جامع الجوامع، جلد 4، صفحه ۵۴۷، امین الدین حسن طبرسی متوفی ۵۴۸]

«...فیهما ایضاً دلالة علی أنها معجزة و آية بینة من وجه آخر و هو أنه إخبار بالغیب من حيث إنه أخبر عما جرى علی ألسنه اعدائه فكان كما أخبره أو وافق المخبر الخبر ایضاً فی اعطاءه الكوثر إذا علت كلمته ، وانتشرت فی العالم ذریته و انبتت أمر شأنیه الأبتري، و انقطع ذنبه و عقبه، كما ذکر»

[تفسیر جوامع الجامع ، جلد ۴، صفحه ۵۵۰، امین الدین حسن طبرسی متوفی ۵۴۸]

تفسیر معنای "کوثر"

۷

ج سخن امام فخر رازی مفسر اهل سنت [قرن ۶ و ۷ هـ. ق]

القول الثالث: الكوثر أولاده قالوا: لأن هذه السورة إنما نزلت ردا على من عابه عليه السلام بعدم الأولاد، فالمعنى أنه يعطيه نسلا يبقون على مر الزمان، فانظر كم قتل من أهل البيت، ثم العالم ممتلئ منهم، و لم يبق من بني أمية في الدنيا أحد يعبأ به، ثم انظر كم كان فيهم من الأكابر من العلماء كالباقر و الصادق و الكاظم و الرضا عليهم السلام و النفس الزكية و أمثالهم القول.

[تفسیر مفاتیح الغیب ، ج ۳۲ ص ۳۶۶ - امام فخر رازی تفسیر الکبیر]

نرم افزار جوامع التفسیر

تفسیر معنای "کوثر"

۷

باطل بودن سخن عالم اهل سنت زمخشری در تفسیر کوثر

«...أما ما ذكره جار الله أَنَّ الكوثر اولاده إلى يوم القيامة مِنْ أُمَّتِهِ فليس بالوجه ؛
لأنَّهُ لا يعدل عن الحقيقة الى المجاز من غير ضرورة، و قد قال النبی (ص) للحسن
و الحسين (عليهما السلام) ابنای هذان إمامان قاما أو قعدا، و قال الحسن (ع): إن
ابنی هذا سيّد و فی التنزيل:

«مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ» [سوره احزاب آیه ۴۰]

[جار الله محمد زمخشری صاحب تفسیر الکشاف من حقائق التنزيل ، متوفی ۵۳۸]

فكيف يحتمل الكوثر على اولاد أُمَّتِهِ الَّذِينَ أَبِي اللهُ أَنْ يَكُونَ رَسُولَهُ أَبَا أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَلَا
يحتمل على اولاد ابنيه مِنْ ابنته الَّذِينَ طَبَقُوا الْبَرَّ وَ الْبَحْرَ وَمَلَأُوا السَّهْلَ وَ الْجَبَلَ
بِكثرتهم. «

[تفسیر جامع الجوامع-علامه طبرسی-متوفی-۵۴۸جلد-۴ص۵۴۸]

@fosselat

سه پیشگویی بزرگ و هدایت سوره مومنان را

سه پیشگویی بزرگ

این سوره ، سه پیشگویی بزرگ در بردارد :

- ۱- اعطا خیر کثیر را به پیغمبر نوید می دهد :
- ۲- خبر می دهد : پیغمبر (ص) بلا عقب نخواهد بود
- ۳- دشمنان او ابتر و بلا عقب خواهند بود

هدایت سوره :

جاودانگی پیامبر اکرم (ص) در پرتو اعطای کوثر
و ناپایداری دشمنان بدخواه آن حضرت

سه مورد بی نظیر و استثنایی

عطای استثنایی : عطای بی نظیر است ، چون کوثر است .

در سوره استثنایی : سوره بی نظیر است ، چون کوچکترین سوره قرآن است .

با الفاظ استثنایی : و الفاظ بی نظیرند ، چون کلمات

۱- اعطینا ۲- صل ۳- انحر ۴- ابتر ۵- الکوثر ۶- شانک

تنها در این سوره به کار رفته و در هیچ کجای قرآن شبیه ندارد .

@fosselat

۱- مقام و احترام سادات

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

شوری ۲۳

الف) وصیت مادر سادات [سلام مرا به فرزندانم تا روز قیامت برسان]

ب) سفارش پیامبر (ص) به تکریم سادات

ج) فضیلت نگاه کردن به سادات

د) کسانی که به سادات احترام نکنند منافقند

مقام و احترام سادات

الف وصیت مادر سادات [سلام مرا به فرزندانم تا روز قیامت برسان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذَا مَا أَوْصَتْ بِهِ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَوْصَتْ وَ هِيَ تَشْهَدُ
 أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَ النَّارَ حَقٌّ وَ أَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا
 رَيْبَ فِيهَا وَ أَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ

يَا عَلِيُّ أَنَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ زَوْجِنِي اللَّهُ مِنْكَ لِأَكُونَ لَكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَنْتَ أَوْلَى بِي
 مِنْ غَيْرِي حَنْطِنِي وَ غَسِّلْنِي وَ كَفِّنِي بِاللَّيْلِ وَ صَلِّ عَلَيَّ وَ اذْفِنِي بِاللَّيْلِ وَ لَا تُعَلِّمِ أَحَدًا وَ

أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَ أَقْرَأُ عَلَيَّ وَ لِدِي السَّلَامَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

[البحار ۴۳/۲۱۴]

- قال رسول الله (ص)

"اكرموا اولادى الصالحون لله تعالى و الطالحون لى"

گرامی بدارید اولاد مرا خوبانشان را برای خاطر [خشنودی] خدا و غیر صالحان [بد عمل شان] را به خاطر من احترام کنید .

طالح : بد عمل

سرشت سادات پاک و مطهر است ولی امکان داره بعضاً بد عمل باشند .

[کتاب فضائل السادات. مولف سیدعباس قمر بنی هاشم]

سادات اشرفند و بود قدرشان جلی
 سادات را سپرده پیغمبر به آتش
 فرزند احمدند و جگر گوشه علی
 الصالحون لله و الطالحون لى

@fosselat

مقام و احترام سادات

ج فضیلت نگاه کردن به سادات

روی ابن بابویه قدس سره باسانیده المفصله ، عن ابی الحسن علی بن موسی الرضا (ع) قال : قال النّبی (ص) :

النظر الی ذرّیتنا عباده ، فقیل له یا رسول الله النظر الی الائمة منکم عباده ام النظر الی جمیع ذرّیه النبی (ص) فقال :

بل النّظر الی جمیع ذرّیه النّبی (ص) عباده ،
روی فی العیون (مثله) و زاد فی آخرها :

مالم یفارقوا منهاجه ولم یتلوثوا بالمعاصی

مادامی که سادات از طریق هدایت فاصله نگرفته باشند و به گناهان آلوده نشده باشند .

[کتاب فضائل السادات.مolf سیدعباس قمرینی هاشم]

@fosselat

کسانی که به سادات احترام نکنند منافق هستند

قال رسول الله (ص) :

”مَنْ رَأَى اَوْلَادِي وَلَمْ يَقُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ
فَقَدْ جَفَانِي وَ مِنْ جَفَانِي فَهُوَ مُنَافِقٌ“

[کتاب فضائل السادات. مولف سیدعباس قمر بنی هاشم]